

„Ündsad on rahutegijad, sest neid hüütakse Jumala lasteks.“ (Mt 5:9)

HARALD TAMMUR 100

5. jaanuaril 2017 täitub sada aastat meie koguduse kauaaegse õpetaja Harald Tammuri sündinist. Õp Tammur nägi ilmavalgust Tartumaal Kavastu vallas käsitöölise ja talupidaja Artur-Voldemar Tammuri perekonnas. Ta õppis Kavastu valla Varnja algkoolis, Tartu Kommertsgümnaasiumis ning Tartu ülikooli usuteaduskonnas (1936–43) ja õigusteaduskonnas (1940–43). Õp Tammur sai õpetajaõigused 1943. aastal ja jõudis alustada prooviaastat Tartu ülikooli koguduses õp Jüri Kimmeli juures. 1944 ta aga arreteeriti Saksa võimude, aasta hiljem nõukogude võimu poolt ning pidi kuni 1954. aastani veetma vangilaagris ja asumisel.

Vabanenuna ja kodumaale tagasi jõudnuna määrati õp Tammur 1954 teenima Nõo kogudust. Meie kogudust teenis õp Tammur kuni 1996. aastani, seega 42 aastat — koguni enam kui Martin Lipp! Tõsi, erinevalt Martin Lipust teenis õp Tammur tollase kombe ja vajaduse kohaselt Nõo koguduse kõrval ka teisi kogudusi: hooldajaõpetajana 1954–1995 Kambja kogudust, 1965–1979 Rannu kogudust ja 1972–1979 Elva kogudust. 1979. aastast asus õp Tammur tööle Tartu Pauluse koguduse õpetajana ja Nõo jäi talle omakorda hooldekoguduseks. 1981–1996 töötas õp Tammur ka Tartu praostkonna praostina. Asjaolu, et viimases ametis ei loobunud ta ka tegelikult naaberpraostkonda kuuluvast Nõo kogudusest, näitab ehk tema kiindumust meie koguduse vastu.

Õp Tammur pidas vaimulikuna lugu nii luterlusest kui ka oma isamaast. Eesti Üliõpilaste Seltsi liikmena osales ta meie rahvuslipu originaali peitmisel nõukogude okupatsioonivõimude eest ning tõi peidetud lipu pärast Eesti taasiseseisvumist ka välja. Õp Tammur oli paljudele heaks kaaslaseks ja eeskujuks. Ta suri 12. mail 2001 Tartus ja maeti 18. mail 2001 Tartu Raadi kalmistule.

Meie koguduses ja Nõo kihelkonnas on palju inimesi, kes mäletavad õp Tammurit väga hea sõnaga. Samuti mäletavad teda paljud tartlased. Tahame 2017. aasta algul koos Tartu Pauluse kogudusega õp Tammurit meenutada: neljapäeval, 5. jaanuaril koguneme kell 16.00 Tartu Raadi kalmistu väravas, et siis pidada õp Tammuri haua väike palvus. Pühapäeva, 8. jaanuari peajumalateenistusel aga mälestatakse õp Tammurit nii Tartu Pauluse kui ka Nõo kirikus. Meie kogudus plaanib õp Tammurist koostada ka näituse. Fotosid ja muud materjali on juba kogunenud, ent kui mõni lugeja leiab oma arhiivist veel midagi esit-lemisväärset, siis saame kuni jaanuari alguseni näitust ka jooksvalt täiendada.

Õp Harald Tammurist on pikemalt kirjutanud Nõo valla teenekas kodulooürija Agnes-Asta Marand oma raamatusarja „Lehekülgi Nõo ajaloost“ I osas (2001), samuti on teda kirjasõnas meenutanud õp Kristjan Luhamets (EELK Tartu Pauluse kogudus — algusest peale. Tartu, 2002) ja E.E.L.K. Peapiiskop Konrad Veem (Eesti vaba rahvakirik. Stockholm, 1988). Loomulikult on tema elu ja tegevust rohkesti kajastatud ka arhiivimaterjalides ja perioodikas.

Pühapäeval, 5. jaanuaril 1997, oma 80. sünnipäeval pidas õp Tammur Tartu Pauluse kirikus oma viimase jutluse. Sel puhul ilmus 8. jaanuari Tartu Postimehes ajakirjanik Ene Puusempi (EP) pikem usutlus õp Harald Tammuriga (HT). Alljärgnevalt avaldame selle osaliselt (täname viite eest artiklile meie koguduse liiget Silvia Veidenbaumi).

Nõo koguduse õpetaja Harald Tammur leeri-pühul 8. juulil 1956. Foto Vaike ja Rita Ariku arhiivist

HARALD TAMMUR 100

Algus vt lk 1

EP: „Te olete 40 aasta jooksul teeninud mitut Tartumaa kirikukogudust ja viimased 17 aastat Tartu Pauluse kogudust. Kust te ise pärit olete?”

HT: „Minu kasvukoht oli Kavastu valla Kõnnu küla Sõstramurru talu. Meie peres oli kõige tähtsam inimene vanaisa, elutark ja õiglane mees. Kolm korda päevas oli pere söögilauas koos. Peeti söögipalvet. Pühapäeval luges vanaisa pühakirja. Kui mina juba lugeda oskasin, tegin seda mina /---/”

EP: „Kus oli teie esimene koolipink?”

HT: „Varnja algkoolis. Seal jätkasin Tartu Kommerts-gümnaasiumis. Pärast ajateenistust Eesti sõjaväes sain leeriõn-nistuse Alatskivi kirikus. 1936. aastal alustasin õpinguid Tartu Ülikooli usuteaduskonnas, õpingute ajal olin tööl linnavalitsuses.”

EP: „Te kuulusite ka Eesti Üliõpilaste Seltsi?”

HT: „1937. aastal astusin EÜSi liikmeks. 1940. aasta kevadel valiti mind selle eestseisusesse. Suvel likvideeris seltsi nõu-kogude võim. Likvideeriti ka usuteaduskond. Sügisel tegime ille-gaalselt EÜSi koosoleku. Võtsime seisukoha uut võimu mitte tun-nistada. Teha kõik, et see kaoks. Meie põhimõte oli kindel ja selge: hoida oma inimesi, oma joont. Ei mingit tegemist võõrvõimuga. EÜSi mehi oli mitmel pool ametis, EÜSi mehi oli välismaal Eesti saatkondades. Mina töötasin linnavalitsuses. Kui kuulsin seda, mis kedagi võis ohustada, andsin teada või püüdsin tema kasuks aega võita. Saksa ajal sain siiski ülikooli usuteaduskonna ära lõpetada. 1943. aastal määrati mind prooviaastale Tartu Ülikooli kogu-dusse.”

EP: „1943 oli ka Eesti pühitsetud rahvuslipule tähendus-rikas aasta?”

HT: „Kui Vene rinne hakkas lähenema, otsustasime meie, kolm EÜSi meest, Karl Aun, Rudolf Saago ja mina, et Eesti rahvuslipu originaal tuleb Eesti Rahva Muuseumist välja võtta ja asendada see dublikaadiga. Ferdinand Linnus ja Gustav Ränk olid nõus [*Ferdinand Linnus oli Eesti Rahva Muuseumi direktor 1929–41, Gustav Ränk aga 1943–44. Linnus oli tegelikult lipu peitmise ajaks juba 1942 Gorki oblasti vangilaagris surnud. — M. J.*]. Karl Aun mattis lipu isatallu maa sisse, korsten ehitati kaeviku peale. Asjasse oli pühendatud kitsas ring. Kui Siberist tagasi pääsesin, sõitsime Aleksander Isotammega vaatama, kas korsten on veel püsti... Oli.

1884. aastal lipu õnnistanud kirikuõpetaja Rudolf Kallas oli öelnud: olgu see lipp sellele, kes teda käes hoiab, toeks; sellele, kes ta maha viskab, muutugu aga maoks. Lipp ja usukindlus on mulle elus toeks olnud.”

EP: „Oma senisest 80 eluaastast olete ligi 70 olnud seo-tud Tartumaa ja Tartuga. 10 aastat lõikasid ära Saksamaa ja Siberi vanglad. Mis süüdistusega Saksa okupatsioon teid surmamõistetute kambrisse sulges?”

HT: „Süüdistati koostöös Eesti välissaatkondadega. EÜSi mehi oli Soomes, Londonis, Pariisis ja Roomas. Ka Läti ja Leedu suhtle-sid oma välissaadikutega Eesti kaudu. Meid süüdistati inglise-sõbralikkuses, meie välissaadikut Inglismaal kahtlustati koostöös Moskva.”

EP: „Vene väed lasid teid vabaks Saksa laagrist ja Vene võim Eestis saatis teid siit Venemaale vangilaagrisse.”

HT: „Tulin koju, võeti kinni ja pandi Tallinnasse Pagari tänava kongi. Istusime koos Jaan Krossiga.”

EP: „Mis nüüd süüks pandi?”

HT: „Kodanlik natsionalism. Selle eest viis aastat vabaduse-kaotust. Abakur, Karaganda, Krasnojarsk. Seal kohtasin Villem Raami. 1954. aasta augustis pääsesin Tartusse tagasi. Novembris võisin minna Nõo kirikukoguduse õpetajaks ja teenida ka Elva ja Rannu kogudusi [*EELK kadulehe andmeil hooldas õp Tammur Elva ja Rannu kogudusi hiljem. Vt sissejuhatust. — M. J.*]

EP: „Kuidas elasid kogudused nõukogude ajal?”

HT: „Kogudusi hoidsid alles eestiaegsed inimesed, tõsised usklikud. Siirad, puhta südamega usklikud olid just vanemad maa-inimesed. Luteri usk on Eesti maakodule palju tähendanud. Koguduse rahaga remonditi oma kirikud, parandati katused. Kui 1960ndail aastail riik tõstis kirikumaksud mitmekordseks, arva-sin, et nüüd on kogudustel jõud otsas. Suur oli üllatus, kui korraga laekus koguduselt kokku mitme aasta riigimaksu jagu.

Mäletan, maainimestel oli kiriku vastu eriline austus. Napsu võtnud mees üle kiriku läve ei tulnud. Napsu võtnud kirikukoori laulja ei tihanud harjutusele tulla.

Professor Johan Köpp on küsinud: miks me võitsime Vaba-dussõja? Ja vastanud: meil oli puhta hingega rahvas.

Eestlasi elas siis rohkem maal. Oma töö, talu ja pere keskel, vastamisi loodusega. Mõtles pühakirja ja igaveste usutõdede peale. Linnas oli elu pealiskaudsem. /---/

EP: „1990. aastal täitusid ka linnakirikud. Oli kirikubuum. Kirik oli moes.”

HT: „Aga see taandus. Vaht kadus. On jäänud kirikuinimesed. Need, kes tunnevad pühakirja, on saanud leeris usutõdede õpe-tust. Tulevad ja jäävad need, kes teavad siit midagi leida. Kirik on olnud toeks üksinduse puhul, julgustanud argu, lohutanud leinajat. Andestanud. Õnnistanud.”

EP: „Maailm on nüüd eestlastelegi lahti. Temaga on haka-nud tegelema mitmesugused sektid ja usundid. Kas luteri kirik ei tunne suhete jähinemist?”

HT: „Luteri kirik tegutseb Soomes, Rootsis, Norras, Taanis, Põhja-Saksamaal, Lätis ja Eestis. Luteri kirikul on teeneid Eesti kultuuriloos. Tal on oma koht inimeste mälus. Rahva harimine algas ju kirikust, kiriklikust rahvakoolist. Lapsi õpetati pühakirja järgi lugema ja kirikus mitmehäälselt laulma. Mina ei sekku kel-legi usku. Igühel on õigus valida ja otsustada. Naabriga tülli minemata, kui too minu kodus mulle tüli ei tee, nagu ütles minu vanaisa.

Luteri kirik on olnud minu kodu. Ja paljude eesti inimeste hingekodu.”

Jutlus reformatsiooni 500. aastaks

Js 62:6–7, 10–12: Sinu müüride peale, Jeruusalemm, olen ma seadnud vahid; kogu päeva ja kogu öö ei tohi nad hetkekski vaikida. Issanda meenutajad, ärgu olgu teil puhkust ja ärge andke temale puhkust, enne kui ta on rajanud Jeruusalemma ja seadnud selle maa peale kiituseks! Minge, minge väravaist välja, valmistage rahvale teed, sillutage, sillutage maanteed, puhastage kividest, tõstke rahvale lipp! Vaata, Issand on kuulutanud maa ääreni: Õelge Siioni tütrele: Vaata, su pääste tuleb! Näe, temaga koos on ta palk ja tema ees on ta töötasu. Ja neid hüütakse „Pühaks rahvaks“, „Issanda lunastatuiks“. Ja sind hüütakse „Otsituks“, „Linnaks, mis pole maha jäetud“.

Eeltoodud kirjakoht oli tänavuse, 2016. aasta usupuhastuspüha, Reformatsiooni 499. aastapäeva jutluse aluseks. See on valitud Jesaja raamatust — kohast, mis kuulutab Iisraeli rahva õnnelikkude tulevikku: kord tuleb pääste! Kristlastena teame, mida prohvet selle pääste all mõtleb: muidugi Jeesust Kristust, lihakssaanud Jumala Sõna, kes lunastas kogu inimkonna patud ning taastas hea vahekorra Jumala ja inimese vahel.

Teame aga, et Jeesuse Kristuse tulekuid on kaks. Esimene on see, millest loeme Lk ja Mt algusest, kuidas Päästja sündis naisest Petlemma loomalaudas. Teine aga on see tulek, mis pole veel toimunud ning millest räägib evangeeliumides juba Jeesus ise ja millest kõneldakse läbi apostlite kirjade kuni Ilmutusraamatuni.

Kumba tulekut mõtleb siin prohvet Jesaja? Meie, kristlaste seisukohalt mõlemat. Sest mõlema jaoks on tarvis vahimehi, kes ei tohi vaikida ei päeval ega ööl. On tarvis kuulutajaid, kes ei piirdu müüridel kuulutamise, vaid lähevad linnavärvast välja ja kutsuvad pääste juurde kõiki: algul laialipaisatud Iisraeli rahva liikmeid, hiljem aga paganrahvaid, kellele Jumal on samuti kinkinud päästva armu.

Jeesus Kristuse esimese tulemise kuulutajaks on kõik prohvetid, kellest Piibel räägib, eriti viimane neist — Ristija Johannes. Tema oli ju see, kes ütles (Mt 3:2 ja paralleelkohtades): „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!“ Ja just Ristija Johanneseaga seotakse UT-s prohvet Jesaja sõnu: „Hüüdja hää on kõrbes: valmistage Issandale tee, tehke tasaseks tema teerajad!“

Kuid kes on siis need vahimehed ja „tee-ehitajad“ Jeesus Kristuse teise tulemise eel? Eks ole Kristus selleks rajanud oma kiriku! On ju ka kiriku ülesanne öelda täpselt sama, mida kuulutas Ristija Johannes: „Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!“

Siiski teame kiriku ajaloo, et on olnud aegu, mil on tõusnud inimesi, kes pole olnud rahul viisiga, kuidas kirik oma rolli täidab. Muidugi on need inimesed ja inimrühmad tekitanud oma sõnumiga segadust, kuid kui see sõnum on tulnud Issandalt, siis pole selle kuulutamist saanud väärata mitte keegi.

Tegin sellise sissejuhatus selleks, et jõuda Martin Lutheri kui Jeesus Kristuse teise tulemise kuulutaja juurde. Luther kuulutas seda viisil, mis erines tema kaasaegse lääne kiriku viisist. Nii sündis Reformatsioon, mida eesti keeles on hakatud nimetama

ilusa nimega usupuhastus ning mis tõi kaasa muutusi terves ühiskonnas. Need muutused olid suuremad kui Luther oskas arvata ja neist muutustest tekkinud lainetus pole päriselt vaibunud tänapäevani.

Alati jääb küsimus, kas 31. oktoobril 1517 Saksamaal Wittenbergis alanud usupuhastus on Jumala tahtmine või Jumala tahtmise vastu eksimine — niimoodi on küsitud kõigil aegadel ja küsitakse ka tänapäeval. Kuid on võimatu mitte märgata ühiskondlike muutusi, mis pärinevad just reformatsioonist ja mille kohta ei saa kuidagi öelda, et need oleksid Jumala tahte vastased. Nimetagem kasvõi laienenud ettekujutust üksikisiku vabadusest, koolihariduse järsku tõusu ja luterlikku õpetust kahest riigist, mis eeldab ligimesearmastust ka igapäevases ilmalikus töös. Loodetavasti saame sellest kõigest kuulda ja lugeda veel alanud kirikuaasta jooksul, mis kulmineerub reformatsiooni 500. aastapäevaga 31. oktoobril 2017.

Järgnevas püüan aga lühidalt kirjeldada uut, mida usupuhastus tõi teoloogiasse, inimese sõnastatud arusaamisse Jumalast. Teen seda tänavu 25.–26. oktoobril Tallinnas toimunud Reformatsiooni-kongressi valguses, täpsemalt Helsingi ülikooli professori Pekka Kärkkäineni ettekande „Reformatsioon reformatsiooniteoreetiliselt: Lutheri reformatoorse teoloogia kese“ põhjal.

Alates 16. sajandist on luterliku õpetuse keskpunktiks peetud õpetust patuse õigeksmõistmisest. Seda on tavaliselt lühidalt kirjeldatud ladinakeelsete lõõklausestega, mis sisaldavad sõna *sola/solus* ehk 'üksnes': *sola fide*, *sola gratia* ja *solus Christus*. Ehk: 'üksnes usust', 'üksnes armust' ja 'üksnes Kristuse läbi'. Lisaks neile kolmele *sola/le* räägitakse ka usupuhastusliku teoloogia piibellikusest ehk neljandast *sola/st*: *sola scriptura*, 'üksnes Pühakiri'. Kuidas aga neid „üksnes“ lauseid omavahel seostada?

Kõige aluseks on see, et patune inimene mõistetakse õigeks üksnes Kristuse pärast, st ajaloolisel Kristuse lepitustööl on ainulaadne koht inimese õigeksmõistmise algpõhjusena. Nõnda pöörab luterlane pilgu enesest eemale, Kristuse poole, kes on lepitanud kogu maailma patud juba siis, kui meid polnud veel olemaski.

Kuid nüüd küsib luterlane edasi: kuidas ja mis tingimustel hakkab see päästetöö käima just minu kohta? Nõnda viib Kristuse lepitustööd rõhutav *solus Christus* edasi lause *sola gratia* juurde, mis luterluses rõhutab inimese õigeksmõistmise täielikku sõltuvust Jumala teost. Selle üle, kui passiivne on inimene oma päästmise suhtes, on aegade jooksul muidugi ka luterlikus teoloogias vaieldud. Siiski on kindel, et Lutheri jaoks oli oluline välistada õigeksmõistmisel inimese head teod, teened Jumala ees ning isegi inimeses eneses sündiv armastus Jumala ja ligimese vastu. Lutheri järgi nõutakse inimeselt üksnes seda, et ta usuks evangeeliumisse.

Reformatsioon 500 Kui ka teaksin, et homme on maailma lõpp, istutaksin täna veel õunapu. Martin Luther

Jutlus reformatsiooni 500. aastaks

Algus vt lk 3

Selleks aga, et uskuda evangeeliumisse, peab inimesel olema Jumala sõna, Pühakiri, Piibel. Piibel koosneb teatavasti Vanast ja Uuest Testamendist. Ehkki Luther pidas oluliseks ka Vana Testamendi sõnumit, n-ö seadust, sünnib Lutheri järgi usk alles sellest, kui inimene kuuleb evangeeliumi Kirstuse lepitustööst. Seetõttu on Lutheri jaoks olulisimad osad Piiblis need, mida saab tõlgendada kõnelevana Kristusest.

Ehkki usuks evangeeliumisse tuleb kuulata või lugeda Piiblit, on lauses *sola scriptura* siiski olulisim mõte, et inimene mõistetakse õigeks väljastpoolt, teiste inimeste ja terve kristliku kiriku kaudu. Seega saab päästmine alguse Kolmainu Jumala tööst, jätkub Kristuse kaudu, kes on ühtaegu Jumal ja inimene, ja jõuab inimeseni väljastpoolt, kristlaste kogunemise ehk kiriku vahendusel. Kõik see on loomulikult Jumala armu tulemus.

Kuid mis siis jääb õigeksmõistmisel inimese enese osaks? See on usk evangeeliumisse! Inimene pääseb *sola fide*! Kuid kas ei paista uskumine siiski inimese enese teenena Jumala ees? Lutheri

ajal, hiliskeskajal mõisteti usku ja armastust inimhinge võimetena, mille Jumala arm küll äratas, kuid mis muutuvad seejärel inimeses üleloomulikeks voorusteks. Luther aga tahtis need tekkivad voorused välistada ja rõhutas, et usk ja armastus sõltuvad täielikult Kolmainu Jumala tööst inimeses. Kui Jumal oma Püha Vaimuga inimeses ei ela, siis pole usku ja armastust olemas. Just mõte Jumalast inimese sees seletab seda, miks pole õigeksmõistev usk Lutheri teoloogias inimese oma tegu ega teene.

Nõnda on Martin Luther olnud üks Kristuse teise tulemise mõjukamaid kuulutajaid kirikuloos. Jumal tahtis temas elada ja andis talle justkui uue nägemise Jumala loodud maailma, selles valitseva patu ja sellest patust pääsemise kohta. Seda uut nägemist esindab luterlik kirik, mille osaks on saanud ka Eesti Evangeelne Luterlik Kirik ning meie tema liikmena. Aidaku reformatsiooni 500. aasta meid seda uut nägemist jälle kord läbi katsuda, et me selgelt näeksime oma päästevõimalust ja oskaksime seda päästevõimalust näidata ka oma luterlike juurtega rahvale!

Aamen.

MART JAANSON, koguduse õpetaja

KROONIKA

♦ 28. augustil külastas meie kirikut 50-liikmelise osavõtjaskonnaga bussiekskursioon Tallinna Vanalinna Muinsuskaitse Klubist. Külalistele tutvustas kirikut õp Mart Jaanson.

♦ 2. septembril astus Nõo kiriku meesansambel meie kirikus üles suvelõpukontserdiga. Kuulajaid oli 20 ringis, kujunes meeldiv osadus.

♦ 8.–11. septembrini võttis Nõo kiriku meesansambel ette kontsertreisi Põhja-Soome. Toimus kolm kontserti: 08.09.16 kell 19.00 Tampere Piispala kirikus, 10.09.16 kell 14.00 Oulu kaubanduskeskuses (koos meesansambli kunagise laulja, kohaliku eesti soost koorijuhi Ahti Sepa meeskooriga) ja sama päeva õhtul kell 19.00 Oulu Tuira kirikus (koos Ahti naiskooriga). Tagasiteel 11. septembri ennelõunal esineti ka sõpruskoguduses, Helsingi Lauttasaari kirikus jumalateenistusel. Kogu reisi vältel sõidutas mehi meie armas Ford-mikrobuss ega ilmutanud kordagi väsimuse märke. Sama võib öelda ka meesansambli kohta.

♦ 11. septembril peajumalateenistusel meie kirikus jutlustas õp Jaansoni äraolekul õp Diina Tuulik, orelit mängis Agnes Laasimer.

♦ 16. septembril avati Külaaseme külas sügisene piiblitunnihooaeg. Seejärel läksid omasoodu käima piiblitunnid ka meie Meeri, Luke ja Nõgiaru küla kuulutuspunktides.

♦ 21. septembril võõrustas Meeri seltsimaja külalislahke pere EELK Valga praostkonna konverentsist osavõtjaid. Kokkutulnud said osa õp Mart Jaansoni peetud piiblitunnist ja arutelust praostkonna igapäevaasjadest. Siiski kujunes kõigile suurimaks elamuseks rikkalik toidulaud, mille olid külalistele valmistanud meie koguduse liige Malle Roomet ja Meeri seltsimaja perenaine Katrin Virronen koos abilisega. Suur tänu teile!

♦ 24. septembril osales meie koguduse segakoori esindus

Nõo kiriku meesansambel Oulu Tuira kirikus koos kohaliku naiskooriga ühislaulu laulmas. Dirigeerib Ahti Sepp.

Foto: MADIS KANARBIK

EELK Tartu Maarja koguduse laulupäeval Tartu Maarja kiriku ajaloolises hoones Pepleri 1. Pärast seda väljalaulmist läksid käima ka kooriproovid, mis nüüd toimuvad regulaarselt Nõo muusikakoolis. Suur tänu muusikakooliperele mõnusate ruumide eest!

♦ 2. oktoobri peajumalateenistuse järel algas meie koguduses sügisene leerikursus. Jumal on meie kogudusele kinkimas uut tublit liiget!

♦ 7. oktoobril alustas pühapäevakool Nõo noortekeskuses. Pühapäevakooliõpetaja Imbi Tanilsoo viib tunde läbi kolm korda kuus. Kaks neist on mõeldud nooremale, üks vanemale rühmale.

♦ 9. oktoobri peajumalateenistus oli lõikustänu-püha-teemaline. Nagu ikka, töid kirikulised altari juurde pilkupüüdvaid sügisande. Laulis koguduse segakoor Ragne Meieri juhatusel. Pärast jumalateenistust joodi koos kirikukohvi.

♦ 12. oktoobril külastasid meie kirikut Nõo põhikooli 8. klassi tüdrukud koos õpetaja Imbi Pärtelpojaga. Kirikut tutvustas külalistele õp Mart Jaanson.

♦ 16. oktoobri peajumalateenistusel mälestati meie koguduse head naabrit ja abilist Avo Pehkat (1950–2016), kelle Jumal kutsus igavikku. Head und Sulle, armas Avo, kohtume ülestõusmisel!

♦ 18. oktoobril külastasid meie kirikut rutiinse inventuuri käigus inspektorid Muinsuskaitsest. Külalistele tutvustas kiriku inventeeritavat vara Toivo Saal. Tagasiside oli rõõmustav: meie vara on hästi hoitud ja Toivo vastuvõtt oli meeldejääv!

♦ 19. oktoobril peeti EELK Valga praostkonna konverentsi Otepää pastoraadis. Meie kogudusest osalesid peale õp Jaansoni ka Marju Libilik ja Taime Pöld.

♦ 21. oktoobril külastasid meie kirikut Nõo Reaalgümnaasiumi IOA klass koos meie koguduseliikme, õpetaja Ruth Maaliga. Kirikut tutvustas õp Mart Jaanson.

♦ 31. oktoobri õhtul toimunud usupuhastuspüha jumalateenistus oli eriline: tavapärase lõpulaulu „Üks kindel linn ja varjupaik“ laulmiseks oli kirikusse tulnud meie segakoor Ragne Meieri juhatusel. Laul kõlaski võimsalt, orelil saatis Agnes Laasimer. See oli tore algusakord Reformatsiooni 500. aastale!

♦ 1. novembril külastas õp Mart Jaanson Nõo päevakeskuse-rahvast ning kõneles pühakutepäevast ja hingdepäevast. Oli rohkesti küsimusi ja juttu jätkus pikemaks.

♦ 13. novembri peajumalateenistusel oli lausa kolm teemat: isadepäev, kirikuaasta eelvimase pühapäeva valvamise-teema ja rahvusvaheline tagakiusatud kristlaste palvepäev. Siiski andis enam tooni isadepäeva perejumalateenistuse vorm: kirikus oli mitu lastega peret ja esinesid Nõo laulustuudio lapsed Ragne Meieri juhendamisel. Näis, et Jumal tekitas päeva erinevaist teemadest inimeste südameis siiski ilusa terviku!

♦ 16. novembril toimus Meeri seltsimajas midagi uut: kui piibli- ja laulutunde on seal peetud juba alates 2008. aastast, siis armulauaga jumalateenistusi pole seal varem toimunud. Nüüd leidis see naisringi Elurõõm soovil aga aset. Jutlustas ja sakramenti jagas õp Mart Jaanson.

♦ 19. novembril esines Nõo kiriku meesansambel Tallinna lähedal Saue Kristlikus Vabakoguduses sealse vanempastori Erki Kulla 65. sünnipäeva tähistamisel. Kohtumine õdede ja vendadega teisest konfessioonist osutus väga meeldivaks. Loodi tutvusi, mis ehk kannavad kunagi ka vilja. Meeldiva üllatusena sai meesansambel teada, et sealne kogudus arvestab oma algust täpselt samast kuupäevast nagu Nõo kiriku meesansambelgi: 25. märtsist 1990!

♦ 20. novembri surnutepüha jumalateenistusel mälestati kirikuaastal 2015/16 igavikku läinud inimesi. Laulis koguduse segakoor Ragne Meieri juhatusel, orelit mängis Agnes Laasimer. Pärast jumalateenistust joodi kirikukohvi.

♦ 26. novembril võõrustasid meie kogudus oma kirikus EELK Valga ja Tartu praostkonna ühist kontserti „Jõulurõõmu ootuses“. Kirikusse kogunes ligi 100 inimest. Kontsertjumalateenistusel kõlas kaunis muusika heas esituses. Jutlustas koguduse õpetaja Mart Jaanson, liturgiat saatis orelil Agnes Laasimer.

Meie kiriku altar lõikustänapüha-ehes. Foto: MART JAANSON

Lapsed ja täiskasvanud jõulurõõmu ootuses meie kiriku võidukaare all. Dirigeerib Helika Gustavson-Rätsep.

Foto: MART JAANSON

♦ 27. novembri peajumalateenistusega alustati juba uut kirikuaastat 2016/17. Kogudus palus Jumalalt õnnistust ja hoidmist. Siht – igavene elu – on teada ja lootus sinna jõuda on Jumala abiga olemas!

JUMALATEENISTUSED JA MUUD KOGUDUSE ÜRITUSED

Ehkki alljärgnevas kavas on jumalateenistused paigas, võib ürituste osas tulla muutusi ja lisandusi. Jälgigem siis teateid nii Nõo Valla Lehes kui kirikus. Aga lõpuks ütleb ju apostel: "Kui Issand tahab ja me veel elame, siis teeme seda või teist." (Jk 4:15)

DETSEMBER 2016

P, 4. kl 11.00	II advendi jumalateenistus. Armulaud. Laulab segakoor Vega
K, 7. kl 19.00	Luunja ja Konguta kooride jõuluootuskontsert kirikus
R, 9. kl 19.00	Nõo kiriku meesansambli adventikontsert Meeri seltsimajas
P, 11. kl 11.00	III advendi jumalateenistus. Armulaud
T, 13. kl 16.00	Piiblitund Luke raamatukogus
T, 13. kl 17.30	Nõo koolide kontsert kirikus
R, 16. kl 12.00	Piibliringi 10. aastapäeva tähistamine Külaaseme külas
R, 16. kl 19.30	Taizé-palvus kirikus
L, 17. kl 17.00	Kapa-Kohila Kammerkoori kontsert kirikus
P, 18. kl 11.00	IV advendi jumalateenistus. Leeripüha. Armulaud
E, 19. kl 18.00	Koguduse jõulupidu Nõo päevakeskuses
T, 20. kl 13.00	Nõo kiriku meesansambel esineb Nõo päevakeskuse jõulupeol
K, 21. kl 12.00	Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas
L, 24. kl 16.00	Jõuluõhtu liturgiline jumalateenistus. Laulavad koguduse segakoor ja Nõo laulustuudio lapsed
P, 25. kl 11.00	I jõulupüha jumalateenistus. Armulaud. Laulab Nõo kiriku meesansambel
P, 25. kl 14.00	Jõulupalvus Nõo hooldekodus. Esineb Nõo kiriku meesansambel
E, 26. kl 11.00	II jõulupüha jumalateenistus
L, 31. kl 18.00	Vana-aastaõhtu jumalateenistus. Armulaud

JAANUAR 2017

P, 1. kl 11.00	Uusaasta jumalateenistus. Armulaud
N, 5. kl 16.00	Mälestuspalvus õp Harald Tammuri haua Tartu Raadi kalmistul
R, 6. kl 18.00	Kolmekuningapäeva jumalateenistus. Armulaud
P, 8. kl 11.00	Jumalateenistus. Mälestatakse õp Harald Tammurit tema 100. sünniaastapäeval
P, 15. kl 11.00	Jumalateenistus. Armulaud
P, 15. kl 12.30	Koguduse täiskogu koosolek
T, 17. kl 16.00	Piiblitund Nõo hooldekodus
K, 18. kl 12.00	Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas
R, 20. kl 19.30	Taizé-palvus kirikus
P, 22. kl 11.00	Jumalateenistus
P, 29. kl 11.00	Jumalateenistus. Armulaud
T, 31. kl 15.30	Piiblitund Nõgiaru raamatukogus

VEEBRUAR 2017

P, 5. kl 11.00	Jumalateenistus. Armulaud
P, 12. kl 11.00	Jumalateenistus
T, 14. kl 16.00	Piiblitund Luke raamatukogus
K, 15. kl 12.00	Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas
R, 17. kl 12.00	Piiblitund Külaaseme külas
R, 17. kl 19.30	Taizé-palvus kirikus
P, 19. kl 11.00	Jumalateenistus. Armulaud
T, 21. kl 16.00	Piiblitund Nõo hooldekodus
R, 24. kl 12.00	Iseseisvuspäeva jumalateenistus
P, 26. kl 11.00	Jumalateenistus
T, 28. kl 15.30	Piiblitund Nõgiaru raamatukogus

ÕPETAJA VASTUVÕTUAEG kiriku käärkambris KOLMAPÄEVAL ja REEDEL kl 9.30–11.30

RISTITUD

Nõo PÜHA LAURENTSIUSE KIRIKUS

Tõnis Kask	17.09.16
Hans Sebastian Smidt	17.09.16

MAETUD

Endel Piir	02.09.16	Priipalu kalmistu
Arvo Möttus	03.09.16	Otepää kalmistu
Ilme-Adele Uuemäe	25.09.16	Nõo kalmistu
Aino Sorgsepp	23.11.16	Nõo kalmistu
Linda Org	30.11.16	Nõo kalmistu

EELK Nõo KOGUDUSEST LAHKUNUD

Jaanos Malm
Helle Ruukholm

EELK Tartu Pauluse kogudusse
EELK Tartu Pauluse kogudusse

EELK Nõo KOGUDUSSE ÜLE TULNUD

Teet Smidt
Sigrid Smidt

EELK Tartu Pauluse kogudusest
EELK Tartu Pauluse kogudusest

TEATED

♦ Neljapäeval, 5. jaanuaril 2017 täitub 100 aastat meie kogudust 42 aastat (1954–1996) teeninud õpetaja Harald Tammuri sünnist. Sel päeval algusega kell 16.00 toimub koostöös EELK Tartu Pauluse kogudusega mälestuspalvus Tartu Raadi kalmistul õp Tammuri haua. Samuti meenutame õp Tammurit pühapäeva, 8. jaanuari peajumalateenistusel. Seal avame ka õp Tammurile pühendatud näituse. Kallid lugejad, kui teil on veel kodus õp Tammuriga seotud materjale (fotosid jms), mida soovite näitusel esitleda, siis palun võtke ühendust koguduse õpetajaga!

♦ Meie kirikus toimuvad ajavahemikus 06.11.16–05.03.17 järjekordsed koguduste nõukogude valimised perioodiks 2017–2020. Koguduse nõukogu võib kehtiva kirikuseadustiku paragrahvi 203 järgi valida vähemalt 18-aastane konfirmeeritud koguduseliige, kes on EELK Nõo koguduses või mõnes teises EELK koguduses eelmisel või jooksva kalendriaastal käinud armulaul ja teinud liikmeannetuse. Koguduse õpetaja koostab täiskogu liikmete nimekirja, kuid palub siiski, et iga täiskogu liige veenduks enne valimisi isiklikult, et on sinna nimekirja kantud.

Kõik EELK Nõo koguduse täiskogu liikmed on väga palutud koosolekule, mis toimub pühapäeval, 15. jaanuaril 2017 pärast jumalateenistust kell 12.30 Nõo Püha Laurentsiuse kirikus (Tartu tn 2 Nõo).

Uue nõukogu liikmekandidaadid esitatakse koosolekul ja seda võivad peale koguduse nõukogu, juhatuse ja õpetaja teha ka koguduse täiskogu liikmed järgneva korra järgi: vähemalt viis täiskogu liiget võib kas suulise või kirjaliku teadaandega üles seada oma kandidaadi. Kandidaat peab teatama oma nõusolekust kandideerida kas suulise või omakäelise kirjaliku nõusolekukirjaga. Iga täiskogu liige võib osaleda kuni kolme kandidaadi ülesseadmisel.

♦ Pühapäeval, 4. detsembril kell 11.00 laulab II advendi jumalateenistusel segakoor Vega (dirigent Marje Metsis).

♦ Kolmapäeval, 7. detsembril kell 19.00 toimub kirikus jõuluoootuskontsert. Esinevad naiskoor Jõeõed (dirigent Anne Kasesalu-Roops) ja Konguta segakoor (dirigendid Ragne Lind ja Merilin Seer). Kontsert on tasuta.

♦ Teisipäeval, 13. detsembril kell 17.30 toimub kirikus Nõo koolide tasuta jõulukontsert.

♦ Laupäeval, 17. detsembril kell 17.00 esineb Nõo kirikus adventikavaga Kapa-Kohila kammerkoor, dirigeerib Vahur Soonberg. Kontsert on tasuta.

♦ Laupäeval, 24. detsembril kell 16.00 laulavad jõuluõhtu jumalateenistusel Nõo koguduse segakoor ja Nõo laulustuudio lapsed Ragne Meieri juhatusel.

♦ Pühapäeval, 25. detsembril kell 11.00 laulab jumalateenistusel Nõo kiriku meesansambel.

♦ Jätkub 2013. aasta detsembris alanud annetuste kogumise aktsioon Nõo Püha Laurentsiuse kiriku ja kõrvalhoone restaureerimise toetuseks. Seisuga 1. detsember 2016 on annetusi ja toetusi kogunenud 6 752,58 eurot. Sellest summast on kirikusse näitusesiini paigaldamiseks kulunud 915,84 eurot, kirikuaeda veevarustuse ja kanalisatsiooni-trassi rajamiseks vajalikeks arheoloogilisteks uuringuteks 3 060 eurot ning panga teenustasudeks 16,54 eurot. Jääb on 2 760,20 eurot.

Annetusi saab endiselt teha nii sularahas koguduse õpetaja kätte kui ka koguduse Swedbanki arvele nr EE11 2200 2210 5844 2062 (saaja: EELK Nõo Püha Laurentsiuse Kogudus).

Täname südamest kõiki seniseid ja tulevaseid annetajaid!

♦ Liikmeannetust 2016. aasta eest saab teha nii sularahas koguduse kantseleis kiriku käärkambris kui ka pangakontol (a/a nr EE23 1010 1520 0609 1003 SEB pangas, saaja: EELK Nõo Kogudus, selgitus: „NIMI. Liikmeannetus EELK Nõo kogudusele“). Annetussumma on vaba.

PALUME KÕIGIL KOGUDUSELIIKMEIL TEHA OMA LIIKMEANNETUS HILJEMALT 31. DETSEMBRIKS 2016!

SÜNNIPÄEVAD

PALJU ÕNNE JA JUMALA ÕNNISTUST TEILE KÕIGILE!

DETSEMBER 2016

Risto Räisa	Uderna	01.12.	42
Anneli Laanemets	Tartu	02.12.	43
Ellen Jüri	Lepiku	03.12.	83
Ruth Maal	Nõgiaru	07.12.	41
Kretel Tamm	Nõo	07.12.	41
Hedvig-Irlanda Vokka	Tartu	08.12.	87
Kadi Laan	Elva	09.12.	45
Lembit Räisa	Luke	10.12.	75
Niina Kamenik	Nõgiaru	12.12.	90
Helmi Kamenjuk	Puistu	12.12.	91
Tarmo Otsing	Luke	13.12.	31
Aleksei Mikli	Tallinn	17.12.	42
Anna Trei	Meeri	17.12.	55
Tiina Sirge	Rahinge	18.12.	59
Helgi Mondonen	Voika	19.12.	81
Cleelia Pärtelpoeg	Soinaste	20.12.	28
Kalev Laidmäe	Elva	21.12.	74
Sirje Uibopuu	Luke	21.12.	55
Heli Leedjärv	Tõravere	24.12.	57
Hilja Avald	Nõo	25.12.	93
Kalev Juhkam	Nõo	25.12.	74
Madis Jürimäe	Nõo	25.12.	32
Peeter Kalliver	Külaaseme	25.12.	72
Kalju Soonvald	Meeri	25.12.	86
Silvia Veidenbaum	Nõo	25.12.	72
Kalle Koger	Kolga	26.12.	58
Merike Seire	Tõrvandi	27.12.	39
Viljar Mägi	Nõo	28.12.	40
Sigrid Kägo	Vara	29.12.	42
Lilian Volmer	Nõgiaru	29.12.	73
Madis Pärtelpoeg	Soinaste	30.12.	30
Aime-Elfriede Kraak	Ulila	31.12.	90
Alice Tiisler	Nõo	31.12.	36

JAANUAR 2017

Vaike Arik	Palumäe	01.01.	78
Riina Luik	Nõo	02.01.	68
Saima Tiirmaa-Oras	Voika	02.01.	40
Aare Ööpik	Tartu	02.01.	59
Markus Pau	Voika	03.01.	29
Armand Jürgenson	Kolga	04.01.	41
Leida Sepp	Sõmerpalu	04.01.	90
Reelika Soidla	Meeri	08.01.	31
Rosine-Elfride Unt	Vahessaare	09.01.	86
Maria Härmas	Tartu	10.01.	37
Margus Mondonen	Voika	12.01.	48
Imbi Tanilsoo	Laguja	12.01.	57
Oliver Orrin	Tartu	13.01.	42
Kai Räisa	Uderna	13.01.	38
Agnes Laasimer	Nõo	14.01.	67
Katrin Sööt	Elva	15.01.	33
Erna Koger	Luke	18.01.	92
Juhan Valdmaa	Pärnu	18.01.	63
Juhan Ubaleht	Paide	19.01.	75
Silver Althoa	Tartu	21.01.	44
Jane Bigler	Šveits	22.01.	44
Eda Raitar	Tartu	22.01.	83
Eleri Saarik	Kabina	22.01.	24
Margit Keeman	Voika	24.01.	49
Ilme Prost	Reola	25.01.	69
Aire Killõ	Nõo	26.01.	41
Greta Koppel	Tallinn	27.01.	39
Elle Mägi	Elva	27.01.	67
Kärri Toomeos-Orglan	Tartu	30.01.	42
Eha Pill	Rõhu	31.01.	65
Anita Prüüs	Ulila	31.01.	47

VEEBRUAR 2017

Andres Mutso	Tartu	01.02.	91
--------------	-------	--------	----

Marek Toom	Vahessaare	01.02.	41
Ave Sugul	Elva	02.02.	41
Evi Toomits	Nõo	02.02.	81
Reino Meensalu	Tartu	03.02.	35
Valentina Kallas	Luke	04.02.	79
Ehaleid Liivola	Luke	04.02.	86
Salme Ainso	Nõo	05.02.	79
Sirje Kangro		06.02.	42
Ingmar Laasimer	Nõo	07.02.	67
Elmar Liivak	Luke	07.02.	83
Kadri Koppel	Paide	08.02.	32
Edgar Otsing	Luke	08.02.	54
Liivia Valgerist	Nõo	08.02.	77
Anu Ubaleht	Paide	09.02.	45
Kadri Jürgenson	Kolga	10.02.	35
Kersti Kaasik	Nõgiaru	10.02.	70
Anne-Ly Juhkam	Nõo	11.02.	47
Endla Soidla	Meeri	11.02.	95
Endla Laius	Meeri	13.02.	79
Katrin Kask	Nõo	14.02.	42
Heleni Mäe	Nõo	14.02.	33
Aino Rääbis	Luke	16.02.	40
Juhani Püttsepp	Peedu	17.02.	53
Marek Tiits	Tallinn	17.02.	37
Marje Meensalu	Tartu	19.02.	29
Helga Oksfort	Kolga	19.02.	83
Sigrid Piiri	Nõgiaru	20.02.	61
Koidu Avi	Nõo	21.02.	64
Kristina Rakk	Hellenurme	22.02.	44
Indrek Mäe	Nõo	23.02.	35
Malle Sild	Tartu	23.02.	69
Merle-Kairit Toom	Vahessaare	24.02.	36
Aili Mürk	Tamme	25.02.	76
Evi Prost	Käo	27.02.	64
Indrek Soidla	Meeri	27.02.	34
Astrid Luts	Tartu	28.02.	83

KONTAKT

EELK NÕO PÜHA LAURENTSIUSE KOGUDUS,

reg nr 80210421, Tartu tn 2, 61601 Nõo Tartumaa

A/a nr EE23 1010 1520 0609 1003 (saaja: EELK Nõo Kogudus)

ANNETUSED KIRIKU JA KÕRVALHOONE RESTAUREERIMISEKS:

A/a nr EE11 2200 2210 5844 2062

(saaja: EELK Nõo Püha Laurentsiuse Kogudus)

JUHATUSE ESIMEES Madis Kanarbik, tel 504 6570,

e-post madis.kanarbik@gmail.com

KOGUDUSE ÕPETAJA Mart Jaanson, tel 745 5195 (kantseleis),

749 3344 (kodus), 5661 1443; e-post mart.jaanson@eelk.ee

Koguduse veebilehekülj www.nookirik.ee

KIRIKUVANEM Toivo Saal, tel 745 5120 (kodus)

ORGANISTID

Agnes Laasimer, tel 528 4166; Margit Keeman, tel 5615 3207

Katre Kruuse, tel 5560 6678; Ragne Meier, tel 526 5569

KOORIJUHT

Ragne Meier, tel 526 5569

PÜHAPÄEVAKOOLIÕPETAJAD

Imbi Tanilsoo, tel 525 6607

Marju Liblik, tel 5837 7550